

Προδημοσίευση

«Αυτοί που φεύγουν κι αυτοί που μένουν»

Απόσπασμα από το νέο βιβλίο της αινιγματικής (κανείς δεν έχει δει το πρόσωπό της) Ιταλίδας συγγραφέως Ελενα Φερράντε

Τα δύο πρώτα βιβλία της «Τετραλογίας της Νάπολης» αναρριχήθηκαν στη λίστα των ευπώλητων από την πρώτη στιγμή που εκδόθηκαν στην Ελλάδα

Από τον
ΔΙΟΝΥΣΗ ΜΑΡΙΝΟ

Ενδιάμεσα χρόνια. «Τελευταία φορά που είδα τη Λίλα ήταν πριν από πέντε χρόνια, τον χειμώνα του 2005. Περιπατούσαμε νωρίς το πρωί στον κεντρικό δρόμο και, όπως συνέβαινε πλέον από χρόνια, αισθανόμασταν άβολα. Θυμάμαι ότι μιλούσα μόνο εγώ: Εκείνη σιγοτραγουδούσε, χαιρετούσε κόσμο που ούτε καν της απαντούσε και τις σπάνιες φορές που με διέκοπτε άρθρωνε μόνο κάτι επιφωνήματα, χωρίς καμία προφανή σύνδεση με όσα έλεγα.

Με το πέρασμα του χρόνου είχαν συμβεί διάφορα δυσάρεστα γεγονότα, ορισμένα μάλιστα φρικτά, και, για να ξαναβρούμε τον δρόμο της αλλοτινής μας εμποτισμένης, θα έπρεπε να εξομολογηθούμε η μία στην άλλη κρυφές μας σκέψεις, μόνο που εγώ δεν είχα τη δύναμη να βρω τα κατάλληλα λόγια κι εκείνη, που μάλλον είχε τη δύναμη, δεν είχε τη διάθεση, δεν έβλεπε τον λόγο. Την αγαπούσα όμως πολύ και, όποτε ερχόμουν στη Νάπολη, προσπαθούσα πάντοτε να τη βλέπω, παρότι, οφείλω να ομολογήσω, τη φοβόμουν κάπως. Είχε αλλάξει πολύ. Τώρα πια τα σημάδια των γηραιών ήταν εμφανή πάνω μας, μα, ενώ εγώ πάλευα με την τάση μου να παίρνω βάρος, εκείνη ήταν διαρκώς πετσι και κόκαλο. Είχε κοντά μαλλιά που τα έκοβε μόνη της, κατάλευκα, όχι από επιλογή, αλλά από αμέλεια.

Το βαθιά ρυτιδωμένο της πρόσωπο θύμιζε όλο και περισσότερο εκείνο του πατέρα της. Την έπιανε νευρικό γέλιο, σχεδόν σαν στρίγκλισμα, και μιλούσε φωναχτά. Χειρονομούσε διαρκώς, δίνοντας στις κινήσεις της μια τόσο άγρια αποφασιστικότητα, που έμοιαζε λες

και ήθελε να κόψει στα δύο τα κτίρια, τον δρόμο, τους περαστικούς, εμένα.

Βρισκόμασταν στο ύψος του δημοτικού σχολείου, όταν ένας άγνωστος μου νεαρός μας προσπέρασε αλαφιασμένος και της φώναξε ότι σε μια πρασιά δίπλα στην εκκλησία είχε βρεθεί το πτώμα μιας γυναίκας. Σπεύσαμε αμέσως στο πάρκο και η Λίλα με παρέσυρε στο πηγαδάκι των περιέργων, ανοίγοντας δρόμο φουριόζα. Η γυναίκα ήταν πεσμένη στο πλάι, εξαιρετικά χοντρή, και φορούσε ένα σκούρο πράσινο παλαικό αδιάβροχο. Η Λίλα την αναγνώρισε αμέσως, εγώ όχι: Ήταν η παιδική μας φίλη, η Τζιλιόλα Σπανιουόλο, η πρώην σύζυγος του Μικέλε Σολάρα. Είχα δεκαετίες να τη δω. Το όμορφο πρόσωπό της είχε αλλοιωθεί, οι αστραγάλοι της είχαν γίνει τεράστιοι. Τα μαλλιά της, κάποτε καστανά, τώρα

είχαν το κόκκινο της φωτιάς, μακριά όπως τα είχε από μικρή, αλλά αραιά, λυμένα πάνω στο ανασκαλεμένο χώμα. Μονάχα στο ένα πόδι φορούσε ένα παπούτσι με χαμηλό τακούνι, χλιοφθαρμένο· το άλλο ήταν μέσα σε μια γκριζα μάλλινη κάλτσα, τρυπημένη στο μεγάλο δάχτυλο, το άλλο παπούτσι ήταν πεταμένο κάνα μέτρο πιο κει, λες και το είχε βγάλει κλοτσώντας από πόνο ή φόβο. Ξέσπασα σε κλάματα. Η Λίλα με κοίταξε ενοχλημένη.

Καθισμένες σ' ένα παγκάκι λίγο πιο κει, περιμέναμε σιωπηλές να πάρουν την Τζιλιόλα. Για την ώρα κανείς δεν ήξερε τι της είχε συμβεί, πώς είχε πεθάνει. Πήγαμε στο σπίτι της Λίλας, το παλιό μικρό πατρικό της διαμέρισμα, όπου ζούσε τώρα με τον γιο της, τον Ρίνο. Μιλήσαμε για τη φίλη μας, μου είπε άσχημα πράγματα, για τη ζωή που έκανε, τις

Καθήλωσε εκατομμύρια αναγνώστες

Το λογοτεχνικό φαινόμενο Ελενα Φερράντε επιστρέφει με το τρίτο μέρος της «Τετραλογίας της Νάπολης», που έχει καθηλώσει εκατομμύρια αναγνώστες στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη. Η «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ του Τύπου» εξασφάλισε την προδημοσίευση του μυθιστορήματος της Ιταλίδας συγγραφέως (μια γυναίκα-μυστήριο που αρνείται να εμφανιστεί δημόσια), που φέρει τον τίτλο «Αυτοί που φεύγουν κι αυτοί που μένουν» και το οποίο θα κυκλοφορήσει σύντομα από τον Πατάκη. Η μεταφράστρια και αυτού του βιβλίου, Δήμητρα Δότσι, μας προϊδεάζει λέγοντας: «Το τρίτο βιβλίο της ιστορίας είναι ακόμα πιο καθηλωτικό, ίσως το πιο κοινωνικο-πολιτικό της τετραλογίας».

Όσο για το τι περιμένουμε να διαβάσουμε; Μας αναφέρει τα εξής: «Η ιστορία των δύο φιλενάδων, της Ελενας και της Λίλας, εκτυλίσσεται με φόντο την ίδια την ιστορία της δεκαετίας του '60 και του '70: Τη γέννηση των ακροαριστερών κινημάτων, την πάλη των τάξεων, την άνθηση των φεμινιστικών κινημάτων και τα μολυβένια χρόνια της Ιταλίας».

απαιτήσεις της, τη δολιότητα της. Τώρα όμως εγώ ήμουν εκείνη που δεν μπορούσε να ακούσει σκεφτόμουν εκείνο το πρόσωπο πλαγιασμένο στο χώμα, τα αραιά μακριά της μαλλιά, τις ασπριδερές κηλίδες στο κρανίο της. Πόσες γυναίκες με τις οποίες είχαμε μεγαλώσει μαζί είχαν φύγει από τη ζωή, είχαν εξαφανιστεί από προσώπου γης επειδή αρρώστησαν, επειδή το νευρικό τους σύστημα δεν άντεξε το σμυριδόπανο των μαρτυριών, επειδή είχε χυθεί το ίδιο τους το αίμα. Μείναμε για λίγο στην κουζίνα απάθειες, καμία από τις δύο δεν έλεγε να μαζέψει το τραπέζι, κι ύστερα ξαναβγήκαμε.

Ο ήλιος της όμορφης χειμωνιάτικης μέρας χάριζε μια γαλήνια μορφή στα πράγματα. Η παλιά γειτονιά, σε αντίθεση μ' εμάς, είχε μείνει ίδια κι απαράλλαχτη.

Αντιστέκονταν ακόμα τα γκριζα χαμηλά σπίτια, η αυλή των παιχνιδιών μας, ο κεντρικός δρόμος, τα μαύρα στόματα του τούνελ και η βία. Το γύρω τοπίο όμως είχε αλλάξει. Η πρασινωπή έκταση στους βάλτους δεν υπήρχε πια, η παλιά κονσερβοποιία είχε εξαφανιστεί. Στη θέση τους υπήρχαν οι λάμπες των γυάλινων ουρανοξυστών, αλλοτινά σημάδια ενός λαμπρού μέλλοντος, στο οποίο κανείς δεν πίστεψε ποτέ. Με το πέρασμα του χρόνου είχα καταγράψει όλες τις αλλαγές, κάποιες φορές με περιέργεια, αν και πιο συχνά αφηρημένα».